

Research article

The Impact of Indian Culture on the Literary Works of Abdul Rauf

Benawa

د عبدالروف بېنوا پر ليکوالۍ د هندي فرهنگ اغېزې

Hedayatullah Hakimi^{1*}, Jalaludin Mutmain²,
Mirwais Khaliqyar³

¹Department of Hindi Language and Literature, Faculty of Languages and Literature, Nangarhar University, Afghanistan

²Department of Pashto Language and Literature, Faculty of Education Nuristan Institute of Higher Education, Afghanistan

³Department of Pashto Language and Literature, Faculty of Languages and Literature, Nangarhar University, Afghanistan

هدايت الله حكيمي، آجلال الدين مطمئن، اميرويس خالقيار
د هندي ژبې او ادب څانگه، د ژبو او ادبياتو پوهنځي، ننگرهار پوهنتون،
افغانستان
د پښتو ژبې او ادب څانگه، د ښوونې او روزنې پوهنځي، نورستان د لوړو
زده کړو مؤسسه، افغانستان
د پښتو ژبې او ادب څانگه، د ژبو او ادبياتو پوهنځي، ننگرهار پوهنتون،
افغانستان

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Abdul Rauf Benawa
Indian culture
Cultural influences
Authorship
Poetry

کلیدي ټکي: عبدالروف بېنوا،
هند، هندي فرهنگ، فرهنگي
اغيزې، ليکوالۍ او شاعري

Article History:

Received: 26-12-2023

Accepted: 18-02-2024

Published: 24-02-2024

Cite this Article:

Hakimi, H., Mutmain, J., & Khaliqyar, M. (2023). The Impact of Indian Culture on the Literary Works of Abdul Rauf Benawa: د عبدالروف بېنوا پر ليکوالۍ د هندي فرهنگ اغيزې. Sprin Multidisciplinary Journal in Pashto, Persian & English, 1(02), 20-26. <https://doi.org/10.55559/smjpe.v1i02.248>

Abdul Rauf Benawa stands as a prominent figure in Pashto language and literature, renowned for his contributions as a writer and poet. His journey as a public servant, including his tenure as a press attaché at the Afghan embassy in Delhi, India, exposed him to the rich tapestry of Indian culture. This immersion left a profound impact on his life and poetry, evident in the thematic elements and imagery within his works. Benawa's poetry vividly reflects the assimilation of Indian religious and cultural motifs, showcasing a deep reverence for traditions such as Ram Ram, Guru Grant, Guru Nanak, Vesak, Sikh, and others. Through his verses, he intricately weaves these elements into the fabric of his narratives, offering insights into the interplay between Pashto literary traditions and the broader South Asian cultural landscape. This research article delves into the nuanced exploration of Indian culture and Sikh religion as manifested in the writings and poems of Abdul Rauf Benawa. By examining various facets of these influences, it seeks to illuminate the profound impact they have had on Benawa's artistic expression and thematic repertoire, enriching the literary heritage of Pashto literature.

لنډيز

عبدالروف بېنوا د پښتو ژبې او ادب د معاصرې دورې د سرلارو ليکوالو او شاعرانو له ډلې څخه دی چې د دولتي دندې د اجرا په يوه مرحله کې د هندوستان د ډهلي ښار په افغاني سفارت کې مطبوعاتي اتشه پاتې شوی، په هند کې د بېنوا له پاتې کيدو سره هندي کلتور او ثقافت د هغه په ژوند او شاعرۍ ژوره اغيزه کړې چې دغه تاثير او اغيز يې په شاعرۍ کې ډېر ښه ښکاره او جوت دی. د عبدالروف بېنوا په شاعرۍ کې د هندي مذهب او کلتور اثرات په خورا ښه ډول سره تر سترگو کېږي. بېنوا په خپلو اشعارو کې رام رام، گروگرنت، گرونانک، ويساک، سکھ او دې ته ورته د هندي فرهنگ نورې څانگې او اصطلاحات بيان کړي دي. په دې څېړنيزه مقاله کې د عبدالروف بېنوا په ليکوالۍ او اشعارو کې د هندي کلتور او فرهنگ زياتې خواوې څېړل شوي او روښانه شوي دي.

څخه يو هم عبدالروف بېنوا دی چې د پښتو ادب د نظم او نثر په برخو کې يې ډېر زيات کار کړی او د پښتو ژبه يې په دغو برخو کې لا بډايه کړې کړې ده. د نثر په برخه کې يې داستاني، هنري، تاريخي او څېړنيزې ليکنې ډېره درنه برخه جوړه وي. نوموړی د

سريزه

پښتو ژبه د نړۍ د نورو سيالو ژبو په څېر داسې نوميالي شخصيتونه لري چې د هغو د فکر، فن او شخصيت په اړه ځانته موضوعات ټاکل کيدای شي. د پښتو ژبې له نومياليو شخصيتونو

*Corresponding Author:

Email: hedayathakimi868@gmail.com (H. Hakimi)

<https://doi.org/10.55559/smjpe.v1i02.248>

© 2024 The Authors. Published by Sprin Publisher, India. This is an open access article published under the CC-BY license

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

وي. دا څېړنه خپلې ځانگړې موخې او اهداف لري چې په لاندې ډول ورته اشاره كوم:

۱- د عبدالروف بېنوا د شاعرۍ او ليكوالۍ د هغې برخې محتوايي شننه چې د هندي فرهنگ څخه اغېزمنه ده.

۲- د عبدالروف بېنوا پر ليكوالۍ او شاعرۍ د هندي فرهنگ تاثيرات څرگندول.

۳- د بېنوا پر ليكنو د هندي كلتور د اغېزو عوامل په گوته كول.

د څېړنې شاليد

د عبدالروف بېنوا په اړه ځينو ليكوالو لنډې او اوږدې ليكنې كړي دي او په خپلو اثارو كې يې د ده پر ژوند او فن يو څه اندازه رڼا اچولې ده، د بېلگې په توگه عبدالقديم پتال په خپل كتاب (پردېس بېنوا) كې نوموړي د معاصرې دورې د يو ليكوال او شاعر په حيث معرفي كړي او د ده د چاپ او ناچاپ اثارو ليكلې يې خپور كړي دي. همدا رنگه پوهاند ډاکتر زيورالدين زيور په خپل كتاب (د پښتو ادبياتو تاريخ اوسنۍ دوره) كې بېنوا د معاصرې يا اوسنۍ دورې د ليكوال او شاعر په توگه راپېژندلی دی، د نوموړي په ژوند او دندو يې يوڅه رڼا اچولې او د چاپ او ناچاپ اثارو ليكلې يې خپور كړي دي. د دې تر څنگ يې د نوموړي د نظم او نثر يو څو نمونې هم راخيستي دي. بريالي باجوړي په خپل اثر (پښتو معاصر ادب تاريخ) كې د نوموړي پر ژوند او ليكنو ډېره لنډه رڼا اچولې ده، خو تراوسه داسې كومه څېړنه شايد نه وي ترسره شوې چې د نوموړي د اثارو په منځپانگه دې د هندي كلتور او فرهنگ د اغېزو په اړه بحث پكې شوی وي. زموږ د معلوماتو له مخې په ځانگړې توگه د ده اشعارو او منثورو هنري اثارو په اړه تر اوسه پورې كومه ځانگړې ليكنه نه ده شوې. دغه څېړنه د بېنوا پر ليكوالۍ د هندي فرهنگ د اغېزو د څرگندولو په برخه كې كاملاً يوه نوې څېړنه ده.

د څېړنې مېتود او كړنلاره

د دې څېړنې ډول كتابتوني او ميتود يې تشرېحي او تحليلي دی، په دې تړاو تر ډېره هڅه شوې چې د دې ادبي ليكنې د بشپړوالي لپاره له مختلفو هغو كتابونو څخه گټه واخيستل شي چې د عبدالروف بېنوا د ژوند او اثارو او هندي فرهنگ په اړه ليكل شوي دي. ياد اثار مو په خيړتيا سره مطالعه كړي او د ماخذ بنودني له اصولو سره سم يې ترې گټه اخيستي ده.

د عبدالروف بېنوا پر ليكوالۍ د هندي فرهنگ اغېز

عبدالروف بېنوا د پښتو ژبې او ادب د معاصرې دورې يو مشهور ليكوال او شاعر دی. ښاغلی بېنوا په قوم غليزي د مفتي

خپل وخت د ليكوالو او ادیبانو په منځ كې يوه ياده څېره وه چې د خپلو ليكنو له كبله مشهور و. بېنوا په نثر او نظم كې لوی لاس درلود چې په دې علمي مقاله كې يې پر ليكوالۍ د هندي فرهنگ پر اغېزو بحث شوی دی.

د څېړنې ستونزې

دا خو طبيعي خبره ده چې هره څېړنه د يوې ستونزې د حل په موخه ترسره كېږي. دا چې هر ليكوال په كومه ټولنه كې اوسي يا د كومې ټولنې د كلتور او فرهنگ سره ځانگړې مينه او علاقه لري، نو د هغه ټولنې د فرهنگ او كلتور بېلابېلې خواوې د ليكوال په اثارو كې ځان راڅرگندوي. عبدالروف بېنوا د افغانۍ ټولنې يو روڼانده، سياسي، ادبي او فرهنگي شخصيت دی چې د افغانۍ ټولنې تر څنگ د هندي ټولنې د كلتور او فرهنگ څخه هم څه ناڅه خبر دی. په دې څېړنه د بېنوا د ليكنې همدا برخه چې تر اوسه پورې په بشپړ ډول سره نه ده خپل شوې تر څېړنې لاندې نيول شوې او د دغو پوښتنو چې ايا د بېنوا په ليكنه كې د هندي فرهنگ كومې خواوې شته او د هندي فرهنگ كومو برخو د ده ليكوالې اغېزمنه كړې ده؟ د ځوابولو هڅه شوې ده.

د څېړنې اهميت او اړتيا

د هر مسلک او فن د پرمختگ لپاره تر هر څه لومړی په هغه برخه كې څېړنه ډېر رول لري. دا چې كلتور او فرهنگ په نړۍ واله كچه د هرې ټولنې د جوړښت يو ستر ركن دی، نو له همدې امله د يوې ژبې په ادبي بډاينه كې ډېر رول لري. هندي ټولنې د نورو گاونډيو قومونو په پرتله زيات لرغوني فرهنگي او كلتوري توکي تر اوسه پورې ژوندي ساتلي دي. دغو كلتوري عناصرو ډېری وخت د هندي ټولنې د ليكوالو او شاعرانو سربيره د نورو ټولنو ليكوال او شاعران هم اغېزمن كړي او په خپلو ليكنو او اشعارو كې يې دغه فرهنگي توکي يا ستايلي او يا يې غندلي دي. ويلاى شو چې په ټوله كې هندي فرهنگ د ليكوالو په ليكنه يو ډول اغېز كړی دی. عبدالروف بېنوا هم يو د هغو گڼو ليكوالو او شاعرانو له ډلې څخه دی چې هندي فرهنگ او كلتور ځانڅاڅه اغېزمن كړی دی. په دې ليكنه د بېنوا د شخصيت د نورو گڼو اړخونو ترڅنگ دا اړخ هم بايد د علم او پوهې مينوالو ته څرگند شي چې د پښتو ژبې او ادب دغه روڼ ستوری د هندي فرهنگ څخه څومره متاثره دی.

د څېړنې موخې

هره څېړنه خپلې موخې لري، كه كومه څېړنه ځانگړې موخې ونه لري، نو څرگنده خبره ده چې هغه څېړنه به گټوره هم نه

صدراعظم چې د خپل تقرر په وخت کې کومې وعدې کړې وې هغه يې ټولې هېرې کړې او هم هغه نيم بنده ديموکراسي يې چې اعلان کړې وه بېرته واخيستله.

شاه محمود خان د وينس څلميانو مشهور کادرونه گل پاچا الفت، قيام الدين خام، غلام محي الدين زرمولوال، غلام دستگير پوپل، عبدالروف بينوا او نور محمد تره کی خپل حضور ته وغوښتل او په داسې حال کې چې له ډېر قهره تريو او تريخ ښکاريدې د اخطار په ډول وويل چې تاسې نور د وينس څلميانو فعاليت نه شی کولای او که په تاسې کې هر څوک د حکومت سره همکاري غوره کړي، نو لويې رتبې به ورته ورکړل شي. هماغه و چې عبدالروف بينوا او نورمحمدتره کي دواړو د وينس څلميانو څخه استعفاء وکړه صدراعظم په بدل کې بينوا په ډهلي کې په افغاني سفارت کې مطبوعاتي اتشه مقرر کړ او نورمحمدتره کی يې په امريکا کې په افغاني سفارت کې د مطبوعاتو اتشه په توگه وټاکه چې د دواړو عکسونه د کابل په کلني کې خپاره شول. (باجوري، ۱۳۹۹ل، م. ۱۸-۱۹)

د پورته لنډې يادونې څخه مو موخه دا وه چې عبدالروف بينوا څنگه هند تللی، هلته څنگه له هند او هندي فرهنگ سره اشنا شوی دی او بيا يې څنگه په ليکوالی او شاعری کې د دغه فرهنگ تاثيرات او اغېزې راڅرگندې شوې دي. هند ته ډېری پښتانه ليکوال او شاعران تللي چې ځينې يې هلته تر ډېره اوسيدلي او ځينې يې د يو څه مودې استوگنې څخه وروسته بېرته خپل هېواد ته راستانه شوي دي. دا خو طبعي خبره ده چې د ليکوال او شاعر پر ليکنه او شاعری د نورو تاثيراتو او اغېزو تر څنگ د چاپيريال اغېزې هم وي. شاعر او ليکوال چې په کوم چاپيريال کې استوگن وي، نو خامخا به د چاپيريال تاثيرات د هغه په ليکنه کې تر سترگو کېږي.

هند ته د پښتنو تگ راتگ او هلته استوگنه ډېره لرغونې مخينه لري. د پښتو ژبې او ادب تاريخ د لرغونې، کلاسيکې او معاصرې دورې ډېر شاعران او ليکوالان هند ته تللي چې ځينې يې هلته د ژوند تر پايه يا تر څه وخته پورې پاتي شوي دي. استاد غضنفر د کلاسيکې دورې د شاعرانو خصوصاً د خوشحال خان خټک او کاظم خان شيدا په اشعارو کې د هندي فرهنگ او ښکلا د اغيزو په اړه يو ځای ليکي: «زمور گن کلاسيک شاعران هند ته تللي او هورې اوسيدلي دي خو له خوشحال خټکه پرته بل يو هم د شيدا په اندازه هندي حسن ته څير شوی نه دی. شيدا په خپلو گڼو بيتونو کې د هندي سبزي يادوي.» (غضنفر، ۲۰۱۷م، م. ۳۳۴)

عبدالله زوی او په ۱۲۹۲ هـ ش کال د کندهار خرقي مبارکې تر څنگ د سيد حسن خان په کوڅه کې زېږيدلی دی. نوموړي خپلې لومړنۍ زده کړې په خپل کور کې له ديني عالمانو او په تېره بيا له خپل ورور مولوي عبدالکريم حقاني څخه کړي دي. په ۱۳۱۸ هـ ش کال کابل راغلی او کابل ته له راتگ سره سم يې پر خپلو سياسي، فرهنگي او ادبي فعاليتونو لاس پورې کړ.

کابل ته د بينوا راتگ او په کابل کې د هغه وخت سياسي حالات داسې وو چې سردار محمد هاشم خان د صدارت دوره وه او په دغه دوره کې ظلم او استبداد اوج ته رسيدلی و، خو په ۱۳۲۵ هـ ش کال سردار محمد هاشم خان له خپلې دندې استعفاء ورکړه او پر ځای سردار شاه محمود خان د صدارت واکي په لاس کې واخيستې. نوموړي لومړی سياسي زندانيان له زندان څخه ازاد کړل او ورپسې يې د مطبوعاتو ازادي او د ازادو جريدو خپریدو ته اجازه ورکړه. (باجوري، ۱۳۹۹ل، م. ۱۳)

د سياسي فعاليتونو په برخه کې بايد ويل شي چې ښاغلي بينوا د وينس زلميانو د نهضت په رامنځته کولو کې اساسي رول درلود. د سردار شاه محمود خان د صدارت په دوره کې به پښتنو ليکوالو او شاعرانو په خپلو منځو کې د ادبي ناستو تر څنگ د هېواد پر سياسي مسايلو هم بحثونه کول چې په پايله کې د ۱۳۲۶ هـ ش کال د وينس څلميانو د گوند بنسټ کېښودل شو. د وينس څلميانو د گوند په رامنځته کيدو او په دې برخه کې د ښاغلي عبدالروف بينوا د کړنو او فعاليتونو په اړه ښاغلی عبدالقديم پتيال دا ډول ليکلي دي: «استاد بينوا د ځينو علمي او فرهنگي ناستو تر څنگ له ځينو روڼاندو سره سياسي ناسته ولاړه هم لرله. په پټه يې د يو بل په کورونو کې وړې سياسي ناستې کولې او د ملک پر حالاتو به غږيدل. د سردار شاه محمود خان په نسبتاً ازاده دوره کې استاد بينوا، ارسلان سليمي، استاد خادم، نورمحمدتره کی، ارواښاد انگار، غلام حسن خان صافي، پوهاند رښتين او استاد الفت خپله ادبي ټولنه په يوه سياسي ټولنه واړوله او هغې ته يې د (وينس څلميانو) نوم ورکړ او له ولاياتو سره يې اړيکې ټينگې کړې. په اصل کې د دې سياسي تحريک د عمل ډگر کندهار او بيا نور ولايتونه وو. استاد بينوا د دغه گوند له موسسينو څخه و او په افغانستان کې د لومړي ملي او د ملي گټو د سياست پلوي گوند د جوړيدو وياړ يې تر لاسه کړی و.» (پتيال، ۱۳۸۷ل، م. ۶۵)

د وينس څلميانو گوند تر ۱۳۳۰ هـ ش کال پورې خپل فعاليت ته دوام ورکړ چې له يوې ورځې نه بلې ته د دوی شمېر او د فعاليت ساحې پراخېدې. په ۱۳۳۰ هـ ش کال شاه محمود خان

بله دا چې د ښاغلي بېنوا دغه لږه شاعري هم د لوړ معيار شاعري ده، د شکل له مخې يې ټول زاړه ديواني فورمونه کارولي دي، خو تر هغو يې نوو فورمونو ته هم توجه کړې ده. پښتو شعر يې نوی کړ، هغه يوازې د فورم په لحاظ پښتو شعر نوی نه کړ، بلکې د شکلي نوي والي سره يې معنوي نوی والی هم ملگری کړ. د موضوع په لحاظ يې نوي موضوعات په نوي اندازه سره مطرح کړل او د دې نوي والي اثرات د دوی پر نورو معاصرو شاعرانو هم وشول، چې د استاد بېنوا لاره يې تعقيب کړه او د دوی له تاثيراتو څخه اغېزمن شول، په دغو موضوعاتو کې چې ښاغلي استاد بېنوا په پښتو شعر کې بيان کړي يو هم د هندي کلتور او مذهب بېلابېل توکي او اصطلاحات دي چې په معاصره دوره کې د ده په شعر کې تر نورو شاعرانو او ليکوالو ډېر تر سترگو کېږي.

بېنوا د هندي کلتور او ولسي ژوند سره ډېرې نژدې اړيکې ساتلي دي، څنگه چې هغه وخت هندوانو د ويساک ميله د ځانگړو محفلونو او دودونو سره نمانځله نو بېنوا دغه محفلونه له نژدې څخه ليدلي او کتلي دي او هغه يې په خپلو اشعارو کې په ښه شان سره بيان کړي دي. لکه چې په يو ځای کې وايي:

مسته وينه د مست تاک را
دې بې واکه زړه ته واک را
د «نانک» بابا روح ښاد کړه
زاړه می په دې ويساک را

(بېنوا، ۱۳۹۳ ل، م. ۱۳۴)

پورته څلوريزه کې دوه داسې کلمې راغلي دي چې د هندي کلتور روښانه نماينده گي کوي (نانک) او (ويساک) نانک د هندي فرهنگ خصوصاً د سکھ مذهب يو ستر مذهبي لارښود او مشر دی چې د سکھ مذهب ډېری لارويان ورته د مقام او منزلت په درنه سترگه گوري، همدارنگه ويساک يا ويساکه د سکھ مذهب د ځانگړو کلتوري او مذهبي ورځو له جملې څخه يوه ډېره مهمه ورځ ده چې دوی په دې ورځ د خپل مذهب د لارښوونو سره سم عبادات کوي او د خوښۍ ډول، ډول ميلې نمانځي.

عبدالروف بېنوا يوازې انتقادي شاعر او ليکوال نه و، بلکې د جام او ساقی په ستايلو کې يې هم د رنگينو الفاظو ساری کم پیدا کېږي. د دې مستيو د ستايلو تر څنگ د خپل هېواد د هغو بېوزلو، کونډو، رنډو او يتيمانو اوسکو ته هم متوجه دی چې جام او ساقی مفهوم نه ورته لري او د ژوند ډېر لويه ارزو يې د لوڅو سرونو او لوڅو پښو پټول دي. جام او ساقی به هر چا ستايلي وي چې د فارسي او پښتو ژبې په زرگونو شاعرانو د ساقی د سپينو

عبدالروف بېنوا په ځوانۍ کې هند ته تللی او هلته د رسمي دندې تر سره کولو تر څنگ يې د هند گڼې سيمې او ځايونه ليدلي او کتلي دي. په هند کې استوگنې په بېنوا باندې خپل تاثيرات لرلي چې د ده په شاعرۍ او ليکوالۍ کې د هندي جغرافيا او فرهنگ اثرات ښکاره کېدل طبيعي خبره ده. دغو اغېزو د ده شاعرۍ ته خاص خوند او رنگ ورکړی دی.

که څه هم د ښاغلي بېنوا د ليکنو منظومه برخه تر منثورې هغې کمه ده، خو په منظومه برخه کې هغه چې ښاغلي بېنوا پنځولي د خپلو خاصو ځانگړنو په لرلو په پښتو ژبه او ادب کې خپل مقام او منزلت لري، د ده په شاعرۍ کې د ترقی او پرمختگ له کاروانه سره د يوځوالي او همغاړي توب جرس هم شرنکېږي. لتي او بېکاري غندي او د وطن له درد وغمه ناخبره ځوانان خپلو عیبونو ته متوجه کوي. (بېنوا، ۱۳۹۳ ل، م. ۱۰)

ښاغلی افضل ټکور ليکي چې: «ارواښاد استاد بېنوا د نورو علمي او ادبي کارونو په پر تله شاعري کمه کړې ده، خو دغه ټوله شاعري يې د پښتو د معاصر شعر ډېرې لوړې او پياوړې بېلگې دي.» (بېنوا، ۱۳۶۷ ل، ب)

استاد گل پاچا الفت د بېنوا د شاعرۍ ډېره زياته ستاينه کوي او ليکي: «زه د ښاغلي بېنوا شاعري د ده په نورو کمالونو غوره گڼم او په دې باب کې ورته په ډېر ښه حق قائل يم. دی طبيعتاً شاعر دی، د ده ژوند، د ده صحبت، د ده خوی، د ده فکر، د ده ناسته ولاړه، خوراک او ځکاک ډېر شاعرانه رنگ لري او اصلي رنگ يې همدغه دی.» (بېنوا، ۱۳۳۵ ل، ب)

ښاغلی رښتين د استاد بېنوا د ليکوالۍ او شاعرۍ په اړه وايي: «بېنوا په عربي، پارسي، اردو او پښتو ژبو پوهېږي په پښتو او پارسي کې ښه ليکونکی دی، له انگرېزي سره اشنا شوی دی. دی په نظم او نثر دواړو کې ښه قوي لاس لري، پخوا يې د شعر خوا قوي وه، اوس يې د نثر خوا هم اوچته شوې ده، د ده پخواني شعرونه او نثري ټوټې يو زبردست انتقادي روح لري، په ډېرو ليکنو کې يې د قوم او بې وزله اولس غم ژړلی دی، دی د پلټنې او څېړنې پوره شوق هم لري، په اوږده حوصله او سره سينه د ليکلو کار کوي. په ښکاره مست او بې پروا ښکاري ليکن په زړه کې ورسره ملي درد ملگری دی. د ده په شعرونو کې د مستۍ او جوش، غم او خفگان دواړه اړخونه ځان ښکاره کوي، کله د يتيمانو په حال ژاړي او کله له زرکو سره خاندې، مگر توپير دا دی چې ژړا يواځې په شعر کې وي او خدا په شعر او عمل دواړو کې وي.» (رښتين، ۱۹۹۲ م، ۳۵۰)

ده چې د شعر له پیل څخه تر پایه پورې یې یادونه شوې ده. همدارنگه د دې تر څنګ د د بېنوا پورته شعر د هندي فرهنگ د یوې سترې برخې ترجماني کوي، ځکه په دې شعر کې د هندي مذهب او کلتور څو عمده اصطلاحات په ډېر مهارت سره بیان شوي دي. لکه: ریره ور، ویساک، نانک، گرنټ او رام.

دلته به د هندي مذهب او کلتور دغه څو عمده اصطلاحات په لږ څه تفصیل سره وړاندې کړو چې د شعر د معنا او محتوا په روښانولو کې مرسته کوي او د بېنوا په شاعرۍ کې د هندي فرهنگ د اغېزو څرګنده نماینده ګي کوي.

ویساک: ویساک چې اصلي شکل یې ویساکه دی د سکھانو مذهب او کلتور یوه ځانګړې او مقدسه ورځ ده چې عیسوي کال د اپریل په میاشت کې نمانځل کېږي. په همدې ورځ د دې مذهب یو مذهبي لارښود چې د دوی په اصطلاح ګرو، ګرو ګویند سنگه نومیده ټول سکھان سره یو مټی کړل. سکھان په دې ورځ ګرو ګرنټه هم لولي. دوی یو ستر خیرات یا لنگر پخوي او په مسکینانو یې ویشي. همدارنگه په دې ورځ دوی ځانګړی جشن هم ترسره کوي او پنجابي موسيقي (بنګرا) غږوي او ورته نڅاوې هم کوي. په هندي فرهنگ او کلتور کې ویساکه د خوښو ځانګړې ورځ ګڼل کېږي. د ویساکه دغه ورځ د سکھ مذهب لسم ګرو ګویند سنگه چې په ۱۶۹۹م کال کې هغه مهال رامنځته کړ چې د خالصه ګوند ته داب یې کېښود او د سکھانو دا ځانګړې ورځ یې د سکھ مذهب د شناخت ورځ ونوموله، ځکه چې دغې ځانګړې مذهبي او کلتوري ورځې دوی (سکھانو) ته ډېر شهرت ورکړ. (هندي ویکیپیډي)

نانک: ګرونانک د سکھ مذهب بنسټګر او سرلاری ګڼل کېږي، هغه په بابا نانک سره هم شهرت لري. نوموړی په پنځلسم د اپریل ۱۴۶۹م کال په رای بوی سیمه کې زېږېدلی دی. د پلار نوم یې میتارام او د مور نوم یې ترپتا دیوي و. د ګرونانک اصلي نوم نندال و، پلار یې یو شتمن شخص و. نوموړي د سکھ مذهب بنسټ په ورورولي، یوالي او پیاوړتیا کېښود. خپله یې د پلار ټوله شتمني په مسکینانو او فقيرانو خیرات کړه. د سکھ مذهب پیروان یې په خپلو کې د یوې قوي اړیکې په لرلو سره وتړل. د دوی په مذهب کې خیرات ټولونکی نه موندل کېږي. د ګرونانک لارښود او استاد کبیر داس و چې د انسانیت شاعر بلل کېږي. دوی په لومړیو کې پر عدم تشدد باور درلود، خو وروسته د ګرو ګویند سنگه په دور کې یې د جنگ لاره هم خپله کړه. ګرونانک موحد یا پر یو خدای باورمند و. (هندي ویکیپیډي)

لاسونو او سرو انګیو په ستایلو په زرهاوو پانې توري کړي دي. ځینو شاعرانو خو د وخت د دربارونو د عیش او نوش د ستایلو او سلطانانو او واکمنانو د خوشحاله کولو له پاره د هغوی په دربارونو کې د نوځانو په ستایلو ځانونه ستړی کړي او د هغوی له سپینو لاسونو یې د خیال په دنیا کې ځمونه پر سر اړولي دي، خو بېنوا د دلبرانو او نوځانو پر ځای، خپل یو سیکه انډیوال شام سینګه ته د ریره ور ساقی په نوم یو شعر لیکلی دی چې سړی یې د طرحې او سرلیک له مخې په پښتو او فارسي ژبو کې بې ساري بللای شي. (بېنوا، ۱۳۹۳ل، م. ۲۳)

د ښاغلي بېنوا دا شعر د محتوا له مخې مور په دوه برخو ویشلی شو، لومړۍ موضوع چې په دې شعر کې بیان شوي هغه په پښتو ژبه او ادب کې د ځمريه شاعرۍ یوه غوره او په زړه پورې بېلګه ده. د ځمريه شاعرۍ ټولې ځانګړنې لري. بله موضوع چې زموږ د څېړنې اساس او بنیاد دی هغه د بېنوا په شاعرۍ د هندي فرهنگ اغېزې او د هغه په لیکوالي او شاعرۍ کې د هندي فرهنگ د بېلابېلو برخو یادونه ده. دلته لومړی د (ریره ورساقی) تر سرلیک لاندې شعر راوړو او وروسته په دې شعر د هندي فرهنگ اغېزو ته په تفصیلي ډول سره اشاره کوو:

ریره وره ساقی راشه د شرابو عطر پاشه
 ګوره ورځې د ویساک دي زړونه ټول له خيرو پاک دي
 د نانک روی مې دروړی له ځماره مې روح ستړی
 ستا تر سپنې ریرې جار سم صدقه یې تر هر تار سم
 د هر تار په شمېر یو جام را نشه مسته د خیام را
 په گرنټ دې ستا قسم وي چې هر جام دې جام د جم
 نور څنډ کفر دی تلوار کړه وي
 يرغل ګډ په خرابیات کړه ایمانداره جام تیار کړه
 چې د تاک لور لوڅه پاڅي د «کرم» د خم سر مات کړه
 په لیدو یې مستانه سو د رندانو مخ کې ناڅي
 بیاله سره را زلمیان سو په خونديو یې فرزانه سو
 تیاره زړونه بیارنایي د ښاغلي تک زومان سو
 لږ ډېر غم له زړونو کم سي دین دنیا و ته مو شایي
 د غم مرګ د زړو همدم سي

په مستی کې دې جام ستایو
 د رام پر ځای «شام» وایو
 (بېنوا، ۱۳۹۳ل، م. ۱۴۰)

لکه څنګه چې مخکې مو یادونه وکړه د بېنوا پورته شعر دوه عمده موضوعات په خپله لمن کې رانغاړي، یوه د ځمريه شعر موضوع

پښتو ادب د هنري نثر په برخه کې يې دغې په زړه پورې ژباړې سره يو نه ماتيدونکی ريكارډ قايم کړ. (پتيل، ۱۳۸۷ل، م. ۱۳۱)

د پښتو ژبې پياوړی ليکوال او شاعر ښاغلی پيرمحمد کاروان د بڼوا د گيتانجلي د ژباړې په اړه وايي: «د ټاگور گيتانجلي ارواښاد استاد بڼوا د پښتو په خواږه نثر داسې اړولې، چې د شعر غونډې خوږه لگېږي. يو خو ارواښاد بڼوا برلاسی ليکوال او شاعر و، بل د ټاگور شعر هغه شعر دی چې په ترجمه کې هم خپل رنگ او خوند نه بايلی.» (ټاگور، ۱۳۹۷ل، م. ۹۱)

همدارنگه د ټاگور يو اثر (باغوان) هم استاد پښتو ژبې ته ژباړلی دی او د کندهار په طلوع افغان کې په پرله پسې ډول سره چاپ شوی دی.

مناقشه

د عبدالروف بڼوا د ژوند اشعارو او ليکوالی په اړه بېلابېلې ليکنې شوي، خو د بڼوا د ليکوالی او شاعرۍ په اړه چې کومې ليکنې شوي په هغو کې د عبدالقدیم پتيل او يو شمېر نورو ليکوالو او پوهانو نومونه د يادولو وړ دي. د دوی له ليکنو سره د دې ليکنې توپير په دې کې دی چې په دې ليکنه کې د بڼوا پر ليکوالی او شاعرۍ د هندي فرهنگ اغېزې روښانه شوي او د بڼوا د ليکنو او اشعارو په رڼا کې ياده موضوع معرفي شوې ده. همداشان د عبدالروف بڼوا په اشعارو کې د هندي فرهنگ او کلتور اغېزې په گوته شوي دي. بله دا چې په دې ليکنه کې هڅه شوې، د عبدالروف بڼوا په ليکنو او اشعارو کې د هندي فرهنگ، مذهب او کلتور ځينې اصطلاحات تشریح او توضیح شي. ياده موضوع تر اوسه پورې د نورو ليکوالو په ليکنو او څېړنو کې نه تر سترگو کېږي، بلکې دا ليکنه په اصل کې په دې برخه کې کاملاً يوه نوې څېړنه ده.

پايله

د پايلې په توگه دومره ويلای شو چې ښاغلی عبدالروف بڼوا د هندي فرهنگ، کلتور او مذهب سره تر ډېره پورې اشنا و او په خپلو ليکنو کې يې ترې ځای ځای يادونه کړې ده. خصوصاً په شاعرۍ کې يې تر ډېره د خمريه اشعارو د بيان پر وخت د هندي کلتور ذکر هم کړی دی. د بڼوا په شاعرۍ کې د هندي کلتور د مشهورې ميلې ويساک يادونه شوې چې دغه ميله په سکھ مذهب او کلتور کې د يوې مهمې مذهبي او کلتوري ورځې په حيث نمانځل کېږي. همدارنگه د هندي فرهنگ او په ځانگړي ډول د سکھ مذهب او فرهنگ ځينې نور مهم مذهبي او فرهنگي اصطلاحات لکه: گرنټ، گرونانک او رام رام هم د بڼوا په شعر کې

گرنټ: گرو گرنټ صاحب يا آدي گروگرنټ د سکھ مذهب اصلي يا مقدس کتاب گڼل کېږي. د دې کتاب ترتيب او تدوين د سکھ مذهب پنځم گرو ارجون ديو کړی دی. د گروگرنټ صاحب لومړی چاپ په ۱۶۰۴ م کال کې په هري مندر امرتسر کې شوی دی. په ۱۷۰۵ م کال په دم دما کې د سکھ مذهب لسم گرو د گرو تېج بهادر سنگه ۱۱۶ سبډ «د نظم ځانگړی فورم» نظمونه هم ورسره يوځای کړل او بيا ځلي يې چاپ کړ. په دې ډول د سکھ مذهب دا مقدس کتاب ټولټال ۱۴۳۰ مخونه لري چې نه يوازې د سکھ مذهب د گروانو نظمونه پکې دي بلکې د سکھ مذهب د ډېرو نورو عرفانو نظمونه هم پکې شامل شوي دي. لکه د کبير داس، رای داس او نورو. (هندي ويکيپيډيا)

رام رام: هندوان باور لري چې رام يې بگوان دی. راماین چې د والميکي ستره حماسه گڼل کېږي، پکې ښودل شوي چې رام د دشرت زوی دی. نوموړی د خپلې ميرې مور په وجه څوارلس کاله له کوره لرې په ځنگل کې تېروي. د رام ميرمن د سريلنکا د هغه وخت بادشاه راوڼ اختطاف کړه او په دې ډول رام ته احوال ورکړل شو چې راوڼ يې ميرمن (سيتا) اختطاف کړې ده. د دواړو ترمينځ يوه قوي جگړه نښلې او په پای کې د رام په غشي راوڼ وژل کېږي او سيتا ژغورل کېږي. کله چې رام څوارلس کاله وروسته خپلې سيمي ته راځي، نو خلک ورته له ډېرې خوښۍ په همغه شپه کې ډيوې بلوي او نوموړی يو اتل جوړېږي. له هغه وروسته هغه د بگوان په توگه نمانځل کېږي، عبادت يې کېږي او کله چې خلک يو له بل سره مخامخ کېږي رام رام وايي او يا کله چې له يو بل څخه بېلېږي هم رام رام وايي، يا کله چې له يو چا څخه څه وران کار کېږي هم رام رام وايي، يا د يوې گناه مرتکب کېږي هم رام رام وايي، نو په دې ډول په هرڅه کې دوی رام يادوي. د بښنې او معافۍ په معنا سره يې د خپل مذهب او کلتور د يوې برخې په توگه کاروي. (هندي ويکيپيډيا)

گيتانجلي

استاد بڼوا په ډېرو بهرنيو ژبو پوهيده او له ډېرو ژبو څخه يې د ليکوالی او ژباړې په برخه کې ښه استفاده کولای شوه. د بڼوا په ژباړو کې دوه داسې اثار دي چې د هندي فرهنگ غوره او په زړه پورې بېلگې دي. په دې اثارو کې د رابندرناټه ټاگور مشهور او د نوبل جايزې گټونکی اثر گيتانجلي ده چې ښاغلی بڼوا له اردو ژبې څخه پښتو ته په پوره دقت، هنر، جذابيت او شاعرانه روح سره ژباړلی دی. د دغسې هنري اثر ژباړه يو لوی هنرمند او شاعر غواړي، چې په استاد بڼوا کې دغه ټول کمالونه موجود ول او د

ټاگور، ر. (۱۳۹۷ل). گیتانجلې، د عبدالروف بېنوا ژباړه، د علامه عبدالشکور رشاد سریزه، څلورم چاپ. کابل: سروش کتابپلورنځی.

رښتین، ص. (۱۹۹۲م). د پښتو نثر هندهاره. پېښور: یونیورسټي بک ایجنسي.

غضنفر، اسدالله (۲۰۱۷م). شیدا او هندي حسن، خال درې میاشتنۍ ادبي مجله کوټه، کاظم خان شیدا نمبر، څلورمه او پنځمه گڼه. کوټه: خال پښتو ادبي تړون متحده عرب الامارات.

هندي ویکیپیډیا.

https://hi.m.wikipedia.org/wiki/%E0%A4%97%E0%A5%81%E0%A4%B0%E0%A5%81_%E0%A4%A8%E0%A4%BE%E0%A4%A8%E0%A4%95

په ښکار ډول سره راغلي چې دا د بېنوا پر لیکوالۍ او شاعرۍ د هندي فرهنگ د اغېزو تر ټولو څرگنده بېلگه بلل کېدای شي.

ماخذونه

باجوړی، ب. (۱۳۹۹ل). د پښتو ادبیاتو معاصر تاریخ (د وینیتیا پړاو). دویم چاپ. کابل: جهان دانش خپرندویه ټولنه.

بېنوا، ع. ر. (۱۳۳۵ل). پریشانه افکار لومړۍ برخه. کابل: د پښتو ټولني ادبیاتو د څانگې لخوا.

بېنوا، ع. ر. (۱۳۹۳ل). د بېنوا شعري کلیات. ټولونه، سمون او ترتیب، مطیع الله روهیال. کندهار: علامه رشاد خپرندویه ټولنه.

بېنوا، ع. ر. (۱۳۶۷ل). د هسک پېغله. تدوین او سریزه، افضل ټکور. کابل: د دولتي مطبعې مانوټایپ.

پتیال، ع. ق. (۱۳۸۷ل). پردېس بېنوا. کندهار: علامه رشاد خپرندویه ټولنه.